«Норуот күүһэ — көмүөл күүһэ!»

Энгсиэли

2011 сыл Олунньу 16 күнэ Сэрэдэ №20 (10464)

1935 сыл алтынньы 5 күнүттэн төрүттэммитэ • Нам улууһун хаһыата • 1996, 2005, 2009 сылларга «Сыл бастыҥ хаһыата»

Олунньу 17-18 күннэригэр ОГПН-ҥа управлениеттан кылаабынай госинспектор Федоров Г.Г. салайааччылаах бөлөх кэлэн бэрэбиэркэ ыыппыт.

* * *

ОДьКХ үлэһиттэрэ котельнайдары кэрийэн бэрэбиэркэлииллэр, өрүс уҥуор нэһилиэктэргэ чох тиэйэллэр, 60 куб газоконденсат аҕалыллыбыт.

* * *

Улуус баһылыга А.И. Ильин нэһилиэктэргэ сылдьыытыгар II Хомустааххa балыыһа, Түбэҕэ оскуола тымныытын туһунан үлэһиттэр эппиттэр. Түбэ оскуолатыгар быйыл капитальнай өрөмүөҥ ыытарга улуус баһылыга сорудахтаата.

* * *

Олунньу 11-12 кк. улуус дьаһалтатын үлэһиттэрин хамаандата дьаһалталар икки ардыларынааҕы спортивнай күрэхтэһиигэ кыттан кэлбит, үһүс миэстэни ылбыт. Манна СР Президенин уонна Правительствотын администрация, Дьокуускай куорат уокуруга, Мэҥэ-Хаҥалас, Нам улууһун, Аллараа Бэстээх дьаһалталарын хамаандалара 10 көрүҥнэ күрэхтэспиттэр.

Нам улууһун хамаандата көрдөөх стартарга бастакы, дуобакка иккис, национальнай ыстаныыга бастакы, саахымакка үһүс, канат тардыһыытыгар үһүс, мас-рестлиҥҥэ бастакы, харбааһыҥҥа төрдүс миэстэлэри ылбыттар. Национальнай ыстаныыга үөрэх управлениетын начальнигын солбуйааччы Н.Г. Парников «Бастыҥ ыстанааччы» диэн номинацияҕа тиксибит, харбааһыҥҥа Н.Г. Парников рекорд олохтоон «Бастыҥ харбааччы» ааты ылбыт. Бу күрэхтэһиигэ кыттан кыайбыт, миэстэлэспит үлэһиттэргэ улуус баһылыгын солбуйааччы С.П. Ядрихинскай кубоктары планерка кэмигэр туттартаата. Маны таһынан үһүс миэстэ буолбуту кэрэһэлиир кубогы, СР Президенин, Правительствотын администрацията биэрбит чороонун, Дьокуускай куорат уокуруга бэлэхтээбит кинигэтин улуус баһылыгар А.И. Ильиҥҥэ туттарда.

* * *

Соторутааҕыта куораттан ис дьыала министерствотыттан уонна киһи бырааБыгар боломуочунай ис дьыала отделын ИВС бэрэбиэркэлээбитин туһунан иһитиннэрбиппит. Бэрэбиэркэ түмүгэр дьиэ бастакы этээһэ, чуолаан ИВС хоһо тымныыта бэлиэтэммитэ. Дьиэҕэ өрөмүөн ыытарга анал сурук бэлэмнэнэн ыытыллыбыт.

* * *

Ааспыт нэдиэлэҕэ «Зернопродукт» тэрилтэ генеральнай директора кэлэ сылдьан комбикорм собуотун базатыгар пищекомбинат оҥорор туһунан кэпсэтии ыытыллыбыт. Бу пищекомбинаты тутарга тыа хаһаайыстыбатын министерствота 40 мөл. солк. суумалаах оборудование биэриэхтээх.

* * *

«Центральные электрические сети» тэрилтэ генеральнай директора А.А. Захаров кэлэ сылдьыбыт, бу кэпсэтии түмүгүнэн улууска электрическэй уот сааһыланыахтаах, оҥоһуллуохтаах. «Якутскэнерго» АҮ генеральнай директора О.В. Тарасов кэлэрэ күүтүллүр. Тумара диэн сиргэ 600 устуука гидролес (уот остуолбата) кэрдиллиэхтээх.

Бэлиэтэннэ
В. РЫКУНОВА

Бэчээт департаменын көһө сылдьар коллегията

АММА ТУҺУНАН СЫРДАТЫЛЛЫАҔА

Быйыл Амма улууһа тэриллибитэ 100 сылын бэлиэтиир. Бу улахан даатанан сибээстээн Амма улууһугар 3 күнү быһа олунньу 9-11 күннэригэр республика хаһыаттарын үлэһиттэрэ журналистскай десаҥҥа улуус бары нэһилиэктэрин кэрийэн үлэни-хамнаһы сырдатар сыаллаах сырыттыбыт. 2010 с. алтынньы 18 к. Амма улууһун 100 сылын бэлиэтиир туһунан СР президенин ыйааҕа, тохсунньу 15 к. Амма улууһун 100 сылын бэлиэтиир тэрээһиннэргэ бэлэмнэнии туһунан правительство уурааҕа тахсыбыттар. Бүтэһик күммүтүгэр-олунньу 11 күүгэр СР Бэчээт уонна телевидениенэн, радионан биэрии департаменын көһө сылдьар коллегията Амма селотугар буолла.

Бэчээт департаменын салайааччы Ф.П. Пестряков ааспыт сылга ыытыллыбыт үлэлэр, быйылгы былааннар, Амма улууһун юбилейыгар аналлаах тэрээһиннэри сырдатыы тустарынан билиһиннэрдэ. 2010 сыл түмүгүнэн республика үрдүнэн 374 маассабай информация средстволара бааллара, бу 2009 сылы кытта тэҥнээтэххэ 27-нэн элбэх. Мантан 70-тан тахса %-на периодическай бэчээт. Барыта 158 хаһыат, 97 сурунаал баар, онон республика хас 3 олохтооҕор 1 бэчээтинэй таһаарыы тиксэр.

Амма нэһилиэктэрин кэрийии түмүгэр сорох сирдэргэ телевизор мөлтөхтүк көстөрө, сорох биэриилэр хаачыстыбалара сөп түбэспэтэ, биэриилэр кэмнэригэр реклама олус элбэҕэ этилиннэ. «Бичик» кинигэ кыһата урукку сылларга 300-тэн тахса кинигэни бэчээттээн таһаарар эбит, 2010 сылга Кыайыыга, Учуутал сылыгар аналлаах кинигэлэр тахсаннар 383-кэ тэҥнэспит.

Быйылгы сылга сүрүн республиканскай тэрээһиннэри сырдатыы соруга турар. Олунньу 28 күнүттэн Дьокуускай-Хаандыга-Магадан уонна атын ыйга Дьокуускай-Нерюҥри-Эльган маршруттарынан журналистскай десаҥҥа барыахтара. Бэс ыйыгар «Печатный двор Якутии-2011» үгэскэ кубулуйбут быыстапка-дьаарбаҥка быыстанар. Бэчээккэ бүтүн Россиятаабы конференция ыытыллыаҕа. Сайын журналистар ыһыахтара тэриллиэҕэ. Маны таһынан бастакы саха тыллаах хаһыат тахсыбыта 90, полиграфия 150, «Кэскил» хаһыат 75, «Бичик» кинигэ кыһата 85, «Чолбон» сурунаал 85 сыллара бэлиэтэниэхтэрэ.

Ф.П.Пестряков уонна А.Е.Артемьев

Коллегия иккис боппуруоһугар Амма улууһа тэриллибитэ 100 сылыгар анаммыт тэрээһиннэр тустарынан улуус баһылыга А.Е. Артемьев иһитиннэрии оҥордо. Амма улууһун 100 сылын бэлиэтииргэ республикатааҕы комитет тэриллэн правительство председателин 1-кы солбуйааччы А.А. Стручков таһымыгар хас да мунньах буолбут. Тохсунньу 15 күүгэр Государственнай циркэ дьиэтигэр Амма улууһун 100 сылынан сибээстээн күннэри аһыы буолбут. Балаҕан ыйыгар модельер Вячеслав Зайцев подиумугар модельер Августина Филиппова тиксиит таҥастарын «Кыыс Амма» диэн презентацията буолуохтаах. Дьокуускайга Амма улууһун күннэрэ тэриллэллэр, манна правительствоны кытта көрсүһүү, куорат уокуругун кытта дуогабар түһэрсии, землячестволар, ХИФУ-ну кытта дуогабар түһэрсии буолуохтаахтар. Дьокуускай, Амма улууһун олохтоохторун икки ардыгар спортивнай күрэхтэһиилэр тэриллиэхтэрэ, куорат икки улахан театрыгар представлениелар, оҕо дыбарыаһыгар улахан концерт, «Снежный барс» күрэхтэһии буолуоҕа. Бэс ыйын 29 күүгэр Амма улууһа тэриллибитэ 100 сылыгар аналлаах ат сүүрдүүтэ былааннанар. Маны таһынан араас тэрээһиннэр, конкурстар, спортивнай күрэхтэһиилэр сылы быһа ыытыллыахтара. Амма улууһун туһунан кинигэ, «Саха сирин биллиилээх дьоно» сериянан кинигэ, Амма туһунан атлас, география предметигэр учебник бэчээттэнэн тахсыахтаахтар. Ахсыньы 20 күүгэр Опера уонна балет театрыгар сылы түмүктүүр үөрүүлээх мунньах буолуоҕа. Улуус баһылыга А.Е. Артемьев улууска быйыл ыытыллыахтаах тутуулар туһунан кэпсээтэ. Ол курдук «Кыыс Амма» монумент, Амма селотугар 4 км асфальт суол, 31 квартиралаах дьиэ, Арчы дьиэтэ, церковь о.д.а. тутуулар барыахтара. Түмүгэр Александр Еремеевич сылы быһа улууһу сырдаппыт хаһыаттар, суруналлар үлэһиттэригэр барыта 50 тыһ. солк. суумаҕа бириэмийэ олохтуурун туһунан эттэ.

Коллегия түмүгэр Амма улууһа тэриллибитэ 100 сылынан сибээстээн бу улуус туһунан сылы быһа республикатааҕы маассабай информация средстволарыгар сырдатар туһунан быһаарыы ылыынна.

В. РЫКУНОВА

Киһи — киһиэхэ

ПОЧТАЛЬОН СЫРАЛААХ ҮЛЭТЭ

Олох сайдан истэҕин аайы хаһыат, сурунаал араааһа элбээн, нэһилиэнньэ суруттарыыта эмиэ элбээн иһэр. Намҥа почтаны массыына нэдиэлэ биэс күүгэр аҕалар. Күн аайы хаһыаты, сурунаалы, суруктары барытын нэһилиэктэринэн арааран ыытыы - сортировщик түбүктээх үлэтэ.

Почтальоннар бэйэлэрин тиэрдэр ыалларын сурутууларын наардаан, суруйан бэлэмниилэр. Бытарҕан тымныыга, өҥүрүк куйааска, курулас ардахха да нэдиэлэ алта күүгэр тохтообот үлэлээх дьон — почтальоннар. Чэппиэр, бээтинсэ күн ордук элбэх сурутуу кэлэн, иккилии суумканы ыадаччы сүгэн-көтөҕөн тарҕаталлар. Хаһыаты, сурунаалы таһынан аны заказной, пенсионнай, налоговай, судебнай суруктары паспорт толорон, илии баттатан биэрэллэр. Онно сорох иэстээхтэр толорортон куотунан аккаастанан эрэйдиилээрэ - бу барыта почтальон кыһалҕата. Үлэлэрин таһынан гаас, уот, телефон иэстээхтэргэ извещение биэрэллэр. Почтаҕа баран кыайан суруйтарбат ыалларга бэйэлэрэ сурутууну ыыталлар. «Сорох ыалларга почталарын дьаһыга суоҕа эрэйдээх. Сорох ыаллар ыттара сүгүн киллэрбэттэр, онон ыттарын баайаллара эбэтэр почта дьаһыгын сөптөөх сиргэ ыйыыллара буоллар», — диэн санааларын этэллэр.

Почтальон хамнаһа кыра, үлэтэ элбэх диэн саҥа үлэһит дэбигис көстүбэт, чахчы үлэлэригэр бэриниилээх эрэ дьон үлэлиилэр эбит. Итиччэ кыра хамнаска ыал дьон хайдах тиийинэн олороллорун киһи сатаан санаабат. «Алта күн үлэлиир буоламмыт, биир да бырааһынныыкка да сылдьыбаппыт, атын дьон курдук биэс күн үлэлиирбит буоллар», — диэн туруорсаллар эбит да, тоҕо эрэ олоххо киирбэт. Почта үлэһиттэрэ маннык түбүктээх, кыра хамнастаах ыарахан үлэҕэ чахчы тэрээһиннээх, үлэҕэ бэриниилээх буолан, почтаны бириэмэтигэр тиэрдэн иһэллэригэр сурутааччылар аатта-рыттан махталбын тиэрдэбин.

Т. КУЛИЧКИНА-ДЕДЮКИНА

Хайдах олордугут, ыаллар?

АБЫРААТЫЛАР

Биһиги нэһилиэкпит сүөһү, сылгы ииттэн олорор баһынай хаһаайыстыбалара ааспыт дьыл сайыныгар элбэх оту оттоон иитэр сүөһүлэрэ, сылгылара дэлэй отунан хааччыллан тураллар.

Ол курдук, ынах сүөһү ахсаана 482, ол иһиттэн ынаҕа 200 төбөҕө тиийдэ. Билиҥҥи туругунан 22 ынах төрөөтө. Сылгы ахсаана 529 төбө, ол иһиттэн биэтэ 242 төбө. Сылгы ахсаана 30-ча төбөнөн элбээтэ. Быйыл 70-ча убаһа иитиигэ турар.

Сүөһүнү, сылгыны дэлэйдик ииттэн хаһаайыстыбаларбыт нэһилиэнньэ кыаммат араҥатын этинэн хааччыйдылар. Онон кыайан оттообот кырдьаҕастар, инбэлииттэр махталбыт улахан.

Ветеринарнай сулууспа сүөһү, сылгы туругун бириэмэтигэр көрөристэр, сүбэ-ама биэрэр. Доруобай туруктаах сүөһүттэн ылыллыбыт хаачыстыбалаах, сибиэһэй эти, үүтү атыылаһан абыранныбыт.

Анна ПРОКОПЬЕВА,Салбаҥ

Үөрэхтээһин эйгэтигэр

ОЛИМПИАДА ТУҺУНАН ӨССӨ БИИРДЭ

Хаһыаппыт ааспыт нүөмэригэр 6-с республикатааҕы олимпиада күүтүллүрүн туһунан сырдаппыппыт. Бу улахан таһымнаах тэрээһин туһунан олунньу 9 күүгэр улууспут баһылыга А.И. Ильин уонна СР президенин иһинэн кадрдары билгэлээһин, аттаран туруоруу, бэлэмнээһин департаменын салайааччыта А.П. Слепцов тэриллибит хамыыһыйа чилиэннэрин кытта көрсөн мунньахтаатылар.

Бу олимпиада сүрүн сыалынан уонна түмүгүнэн үүнэн эрэр ыччаты техническэй үөрэхтээһин э сыһыарыы, тыа сирин оскуолаларыгар, хотугу улуустарга киин үрдүк үөрэх кыһаларыгар босхо үөрэнэр миэстэлэринэн хааччыйыы буолар.

Олунньу 20 - 25 күннэригэр улууспут киинигэр республика араас муннуктарыттан 400-чэкэ оҕо математика, физика, химия курдук точнай наука предметтэригэр экзамен туттарыахтара. Кэлбит оҕолор олимпиадаҕа күрэхтэһэллэрин таһынан, үгүс тэрээһиннэр ыытыллыахтара. Ол курдук, бигэргэммит программаны көрдөххө 5 хонук устата улууспут ыалдьыттара, күрэхтэһээччилэр И.П. Сивцев аатынан историческай-этнографическай музейга, Хатыҥ Арыыга И.Е. Винокуров аатынан музейга, Намнааҕы технология уонна дизайн колледжыгар сылдьыахтара. Дуобакка күрэхтэһиэхтэрэ, улуус бэрэстэбиитэллэрин кытта көрсүһүөхтэрэ, мунньахтыахтара.

Алтыс төгүлүн ыытыллар республикатааҕы олимпиадаҕа РФ ханнык техническэй үрдүк үөрэх кыһалара кэлэллэрий? Санкт-Петербургтан электротехническэй, ас-үөл технологията, сибээс университеттарыттан, Красноярскай, Иркутскай, Екатеринбург, Хабаровскай, Москва, Новосибирск барыта 17 үрдүк конкурстаах кыһа представителлэрэ кэлиэхтэрэ. Хас биирдии үөрэх кыһата туспа идэтин ахсын 1-4 диэри миэстэлэргэ оҕолору хомуйуохтара. Ол эбэтэр, олимпиада түмүгүнэн Саха сириттэн быһа холоон 200-чэкэ оҕо үрдүк үөрэх кыһатыгар киирэр сертификат тутуохтара. Бу олимпиадаҕа биһиги улууспутуттан 80-чака оҕо кыттара сабаҕаланар. Тэрээһи э үөрэҕирии эйгэтин тэрилтэлэрэ эрэ буолбакка, доруобуйа харыстабыла, ис дьыала, улуус дьаһалтатын бары отделлара көхтөөхтүк кыттыахтара.

Мария САВВИНОВА

«Дьиэ кэргэн — иитии кыһата» конкурска

ТУҺАЛААХ СЫННЬАЛАҐ

Сир үрдүгэр олох баарын тухары үлэ, сынньалаҥ, ону тэҥэ, оҕо иитиитэ — сүрүн ирдэбил. Оҕо туһа диэн төрөппүт тугу гымматаҕай, тугу ситиспэтэҕэй, тугу оҥорботоҕой? Бүгүҥҥү олохпут эмиэ да түһүүлээх, тахсыылаах кэмнэригэр, дьон үлэлээх-хамнастаах буолар туһугар туруулаһар. Оччотугар эрэ оҕо иитиитэ ирдэбилгэ эппиэттэһиэн сөп. Үлэлээх эрэ киһи сынньалаҥын интэриэһинэйдик, төгүрүччү өттүнэн туһалаахтык атааарарыгар кыах үөскүүр буоллаҕа.

Аҕааччылар-бар, туһанаайаллар диэн санааттан, олохторун орто омурҕанын аанан эрэр 4 оҕолоох, 4 сиэннээх, үлэ-хамнас үөһүгэр сылдьар Евдокия, Федор Васильевтар сайыҥҥы сынньалаҥнарын хайдах туһалаахтык атааралларын билиһиннэриэхпин баҕарабын. Аҕалара, эһээлэрэ Федор Дмитриевич Кременчугтааҕы летнай училищены бүтэриэҕиттэн 33-с сылын МИ-8 вертолет командирынан көтөр, I кылаастаах пилот-инструктор, үлэ ветерана, Саха сирин авиациятын бочуоттаах үлэһитэ, «Якутия» авиакомпания летчига, аварията суох көтүү знагын кавалера. Ийэлэрэ, эбээлэрэ Евдокия Петровна Дьокуускайдааҕы медучилищены бүтэрэн, РВК фельдшерэ, үлэ ветерана.

Оҕолорун, сиэннэрин иитиитигэр туһунан суоллаах-иистээх төрөппүттэр. Дьиэлэригэр, бэйэлэрин икки ардыларыгар ыһыы-хаһыы иһиллибэт, куһаҕан дьаллык сыстыбат, маатыры-куутуру туттуллубат. Ол оннугар «аптаах» тыллары туттуу кыратыттан кырдьаҕаһыгар диэри баһылаабыта көстөр. Оҕолоро бары үрдүк үөрэхтээх, үлэлээх, ыал дьон. Күүстээх үлэ, уһун кыһын кэнниттэн сайыҥҥы сынньалаҥнарын туһалаахтык, интэриэһинэйдик атааарар дьикти дьарыктаах дьон. Оҕолорун, сиэннэрин таһынан аймахтарын, табаарыстарын илдьэ сылдьан дойдубут сааскы, сайыҥҥы айылҕатыгар сырытыннаран, ыраас салгынынан тыыннаран, сиргэ-уокка сылдьар кистэлэҥнэригэр үөрэтэллэр. Сорох сайын массыынанан сиргэ хоно сылдьан сири-дойдуну көрөллөр, сир симэҕин кэрэтин, кыылын-сүөлүн, көтөрүн камераҕа усталлар, хаартыскаҕа түһэрэллэр, сир аһын араанын хомуйаллар.

Анал формалаах «Дельта» диэн ааттаах хамаандалаахтар. Эрэһиинэ тыыларынан сплавка аттаналлар. Лена, Алдан, Амма өрүстэринэн, Буотама үрэҕинэн устуталаатылар. Маннык сылдьан сынньаналларын, балыктыылларын сөбүлүүллэр. Оҕолору костер отторго, ас буһараргa, күөгүлүүргэ, балаакка туруораргa үөрэтэллэр. Оонньоон-көрүлээн, сынньалаҥы сынньалаҥ курдук тэринэн атаараллар. Ол курдук, Ленанан устан, Сангаарга иккитэ баран кэллилэр. Мин да сырыылартан маппаккабын, 2009 с. массыынанан айаҥҥа кыттыһан, от ыйыгар Мэҥэ-Хаҥалас, Таатта, Чурапчы, Томпо улуустарын сирдэриноттарын көрө айаҥҥа сылдьыспытым. Амма, Алдан өрүстэр силбэһэр сирдэригэр тиийэн балаакканан хонон, Амма өрүс дьэҥкир уутугар дуоһуйа сөтүөлээн, ыраас салгынынан астына тыынан, сир аһын хомуйа ойуурун кэрийэн кэлбитим. Өрүстэр сүүрүктэрин араастара, оннооҕор ууларын сылааһа атыннаахтара сөхтөрбүтэ. Ото-маһа да биһиэниттэн уратылаахтара, сир аһа да араана үүнэрэ соҕуппута.

Кылгас сайыммыт үтүөтүн туһанан, бу курдук сылдьан сынньанар, оҕолорго, сиргэ сылдьан хайдах дьаһаныаҕы көрдөрөр, үөрэтэр, чахчы да бары өттүнэн туһалаах эбит.

Т. НИКОЛЬСКАЯ,
Никольскай нэһ.

Ким хайдах саныырынан

ӨЙДҮҮРБҮТ УОЛДЬАСТА

Былыр биһиги өбүгэлэрбит эрэйдээхтэр, буор муосталаах, муус түннүктээх балаҕан дьиэлээх, көмүлүөк оһохтоох олорон аастахтара.

Тыыннаах сылдьар туһугар сылаастык олороору төһөлөөх эрэ маһы кэртилэр, от оттоон, күөһү ииттэн, ат, оҕус көлөлөөн төһөлөөх эрэ тоҥон-хатан мунаннылар буолла.

Сыанан оҥоһуллубут ыһыырынньык, тымтык, көмүлүөк оһох үдүк-бадык сырдыгар, онтон күүһүн, сайынын күн уотунан сырдатынан, ийэлэрбит, эбээлэрбит эрэйдээхтэр илиилэрин иминэн иис бөҕөтүн иистэннэхтэрэ. Сол күнтэн, син быстыбакка, сап саҕаттан салҕанан, омук быһыытынан сайдыылаах үйэҕэ тиийбит дьыл ҕалаахтар, биһиги буоллахпыт.

Оо, онуоха холоотоххо билиҥҥи олохпут - остуоруйа олоҕо. Ол тоҕо остуоруйа дэммитин ырыта барбакка, сорох дьон сөбүлүөхтэрэ да суоҕа буоллар, субу курдук диэн суруйар санаа киирдэ. Ким туох диирэ — ол бэйэтин көҥүлэ.

Билигин күн аайы кэриэтэ истиэххэ, хайа баҕарар хаһыакка аҕыахха сөп, коммунальнай хаһаайыстыба хас эмэ мөлүйүөнүнэн суумаҕа иэскэ барбытын туһунан. Ол сүрүн биричиинэтинэн коммунальнай өнгө иһин төлөбүрү, коммунальнай өнгөнөн туһанар, олорор дьиэ олохтоохторо кэмигэр төлөөбөттөрүттэн үһү. Аны туран оннук дьиэлэргэ олорор ыаллар кырааммыт алдьанна, турбабыт тэһиннэ, итии уу суох диэн айдаарсаллар.

Билигин бэйэни салайыныынан сибээстээн ханнык баҕарар тэрилтэ «тыыннаах» буолар туһугар туох, хайдах кыалларынан үп-харчы киллэринэ сатыыр. Холобур, оннук балаһыанньалаах гаастар, уоттар уонна коммунальщиктар бааллар. Харчы, өнгө төлөбүрүн бириэмэтигэр төлөөн иһэрбит буоллар, төһөлөөх өрөмүөн үлэтэ барыа, төһөлөөх туттар мал-сал, тэрил булуллуо, тэрилтэ бэйэтин иэһэ-күүһэ төлөнүө этэй?

Күһүн итиини ыытыы саҕана өрүү «хайа, хаһан итиини ыыталлар үһү?» диэн буолар. Биирдэ эмэ алҕаска дуу, өрөмүөн бириэмэтигэр дуу уот, гаас, итии араарылыннаҕына, улуус биирдэ ньим баран сабыллан хаалар. Олох, мэктиэтигэр, тохтуу түһэргэ дылы буолар. Олорор олохпутугар уу, сылаас, сырдык - салгын кэриэтэ олус наадалаах, улахан суолталаахтар. Ону биһиги тиэрдэ өйдүү, чугастык ылына сатаабаппыт. Ол иһин да: «Чэ, ол мин төлөөбөтөхпүттэн туох да буолуо суоҕа, син биир итиини араарыахтара суоҕа, иннь диэн дьону тоҥортуохтара дуо?» — дэһээччилэр.

Төлөнүөхтээх иэһи мустахха, уонунан тыһыынча буолуо дии. Оччо сууманы биирдэ төлүөхтэҕэр биир-икки тыһыынчаны утары төлөөн иһэр чэпчэки буолбатах дуо? Биллэн турар, араас балаһыанньалаах ыаллар баллара өйдөнөр, ол да буоллар, син харчы баар. Араас көмө, чэпчэтии баар буолан, аһаан-таҥнан олордохпут дии. Ама, олох көмө суох диэҕи аньыы буолуо.

Уопсайынан, улууспут тэрилтэлэрэ хайдах-туох үлэлээн-хамсаан олороллоруттан улууспут инникитэ быһаарыллар, ол хас биирдиибититтэн эмиэ быһаччы тутулуктааҕын өйдүүрбүт уолдьаста. Суобас сутугар барымыаҕыҥ.

З.И. ЕГОРОВА

Дьоҕус бизнес эйгэтигэр

УРБААННЫТ ЭЛБЭҐИ БИЛЛЭ

Ааспыт нэдиэлэҕэ «Нам улууһа» МТ дьаһалтата аччыгый уонна улахан урбаанныттарга анаан «Урбаанныттар сибилиҥҥи уһулуччу суолталаах боппуруостара: государство өйөбүлэ уонна сокуоннарга уларыйыылар» диэн семинары тэриийдэ.

Бу семинары дьаһалта экономикаҕа уонна үпкэ управлениетын салайааччыта, улуус баһылыгын солбуйааччыта Л.Н. Петрова иилээн-саҕалаан ыытта. Бу тэрээһиҥҥэ Дьокуускайтан тахсан предпринимательствоны өйөөһүҥҥэ республикатааҕы киин ген. директора М.Г. Карбушев, «СР Президенин информацияҕа киинэ» национальнай агенство» ГУ начальнига Т.С. Шарина, оройуоннар икки ардылары нолуок федеральнай сулууспатын 5 N-дээх инспекциятын отделын нач. солб. Н.В. Мазайтис, «Аччыгый предпринимательствоны сайыннарыы фонда» коммерческайа суох тэрилтэ ген. директора А.Д. Местников уо.д.а. салайааччылар, специалистар араас бэсиэдэлэри оҥортоотулар. Ол кэнниттэн семинарга кытта кэлбит баахынайдар, тыа хаһаайыстыбатын тэрилтэлэрин салайааччылара, араас дьарыктаах урбаанныттар куораттан тахсыбыт ыалдьыттарыгар утуу-субуу элбэх ыйытыылары биэртэлээн бутулла, мунаара сылдьыбыт ыар санааларын-оноолорун саахылаатылар, дьэҥкэртилэр.

Кырдьык да, сорох - сорохтор саҥа ылыллыбыт сокуоннары, туттулла сылдьар балаһыанньалары, наадалаах боппуруостары ханна, хайдах быһаартарыахха сөбүн билбэттэрэ үгүс эбит. Онон маннык семинардар мантан инньэ тохтоон, умнуллан хаалбакка салгыы ыытылла тураллара буоллар, улууспутугар предпринимательство сайдыытыгар улахан төһүү буолуо этэ диэн санааҕа кэллилэр.

Семинарга кыттыбыттарга бэйэ дьыалатын тэринэргэ, атахха туруурга көмөлөһүү бэрээдэгинэн предпринимательствоҕа сыһыаннаах араас сокуоннар, уустук боппуруостарга эппиэттэр, быһаарыылар, бизнес-былааны хайдах оҥорор туһунан уо.д.а. сүбэлэр хомуллан киллэриллибит диискэлэри, патент туһунан өйдөтөр суругу түҥэттилэр, сертификаттары туттартаатылар.

И. ИВАНОВ

Айан сэрэҕи сөбүлүүр

СУОЛГА БЫҺЫЛААННАРЫ ХАЙДАХ АЧЧАТЫАХПЫТЫЙ?

Суолга куттал суох буолуутун улуустааҕы комиссията (председатель -улуус баһылыгын солбуйааччы Г.В. Гуляев) тохсунньу 31 күнүгэр мунньах ыытан хас да боппуруоһу дьүүллэстэ.

2010 сылга ГАИ үлэтин туһунан начальник М.Н. Кириллин иһитиннэрдэ. ГАИ-га штаты сарбыйыы түмүгэр билигин 11 сотрудник үлэлиир, вакансия суох. 2010 сыл устата административнай кэһиигэ 3306 дьыала көбүтүллүбүт, 2009 сылга 3195 этэ. 149 киһи итирик туруктаах массыына ыыта сылдьан тутуллубут (2009-210). Суукка 174 административнай матырыйаал ыытыллыбыт. Ол түмүгэр 77 киһи массыына ыытар быраабы быһыллыбыт, 2009 сылга 138 киһи быраабы быһыллыбыта. Суол быһылаана аччаабыт, ол курдук 2009 сылга 18 суол быһылаана тахсыбыт эбит буоллаҕына, 2010 сылга 10. Онно 2 киһи өлбүт (2009-9), ол иһигэр 1 оҕо, 8 киһи эчэйбит. 2009 сылга итирик суоппар буруйунан 7 суол быһылаана тахсыбыт, 2010 сылга 1. Сыл устата 597 транспорт регистрацияламмыт, учуоттан 436 транспорт уһуллубут. 1519 киһи права ыларга экзамен туттарбытыттан 454 киһи бырааб ылбыт. ГАИ сотрудниктарынан дьуһуурунай чааска общественнай бэрээдэги кэспит 60 киһи аҕалыллыбыт, 26 булт саата былдьаммыт. ГАИ сотрудниктара 16 буруйу арыйбыттар. Сотрудниктар 13 сэрэтэр рейдэҕэ сылдьан 732 бырааб ыланы кэһиини булбуттар, 31 итирик суоппары туппуттар. Үөрэх тэрилтэлэригэр 59 бэсиэдэ аҕыллыбыт, хаһыакка 50 матырыйаал тахсыбыт, телевидение нө үө 5 биэрии көрдөрүллүбүт. Комиссия председателэ Г.В. Гуляев информацияны истэн баран үлэ барарын, суол быһылаанын ахсаана аччаабытын бэлиэтээтэ.

Салгыы мунньахха ыстырааптыыр стоянка үлэлиир дуогабарын болдьоҕо бүппүтүнэн «Агроснаб» МУП (сал. А.Т. Сысолятин) бас билиитигэр биэрэр туһунан дьүүллэһилиннэ. Онуоха дуогабар түһэрсиллэн бу тэрилтэ үлэни тэрийиэхтээх, туруоруллубут транспордар туруктарыгар эппиэтинэһи сүгэр, онтон салайааччыта улуустааҕы комиссияҕа чилиэнинэн киирэр, мунньахха кэлэн үлэтин отчуоттуур буолар.

«2009-2011 с. Нам улууһугар суолга куттал суох буолуутун үрдэтии» диэн программаҕа уонна подпрограммаҕа олоҕуран харчы көрүллэр. Арыгы паарын мээрэйдиир прибордар, 100 тыһ. солк. суумаҕа Нам 1 №-дээх оскуолаҕа суол бырааб ылатын үөрэтэр оборудование ылыллыбыттар, нэһилиэктэр икки ардыларынааҕы суолу көрүүгэ-харайыыга 7 мөл. солк. көрүллүбүт. Быйыл «Болҕойу , оҕолор!» операцияны, «Куттала суох көлүөһэ» конкурсу ыытыыга, сэрэтэр хабааннаах баннердары о орторууга о.д.а. тэрээһиннэргэ харчы бэриллиэҕэ.

Нам 1 №-дээх оскуолатын директора И.Н. Максимов бу программа салгыы үлэлиэн, сайдыан наадатын эттэ, суол бэлиэлэрэ сөптөөхтүк турбаттарын, сорох сиргэ суохтарын ыйда, светофор уонна тротуар наада диэтэ. Былырыын чинчийии ыытыллан хайа сиргэ ханнык бэлиэ туруохтааҕын туһунан акт о оһуллубут. Мунньах быһаарыытынан суол бэлиэлэрин туруоруу, көрүү-харайыы нэһилиэктэр баһылыктарыгар сүктэрилиннэ.

Нам с. Октябрьскай уул. 2 №-тэн 4 №-гэр диэри теплотрасса көмөтүнэн урут сабыллан турбут территория (НСШ-2 таһа) аһыллыбыта оҕолорго кутталы үөскэтэр диэн нэһилиэнньэттэн үсүүлэр киирбиттэр. Бу кыараҕас сиргэ халтараан кэмигэр массыыналар сырыылара оҕолорго, улахан да дьо о кутталлааҕынан олунньу 1 күнүттэн ыам ыйын 1 күнүгэр диэри (халтараан кэмигэр) суолу сабарга диэн быһаарыы ылылынна. Онтон салгыы «Ленскэй нэһилиэк» МТ бэйэтэ быһаарыа.

ГАИ объектарын өрөмүөнүн ыытарга ис дьыала отделыгар көрдөһүү сурук ыытыллыбыт, ол харчы суоҕунан толоруллубатах. Быйыл салалта уларыйбытынан суругу хаттаан ыытарга диэн мунньахха быһаарылынна. Ис дьыала отделын са а начальнига Р.А. Седалищев комиссияҕа милиция дьиэтин таһыгар «Остановка запрещена», «Стоянка» диэн суол бэлиэлэрин туруоларга сурук ыыппыт. Терроризмтан харыстыыр сыалтан уонна дьо о кутталлааҕынан дьиэ таһыгар массыыналар тураллара аны көү үллэммэт буолла.

Мунньах түмүгэр ГАИ начальнига М.Н. Кириллин быйылгы үлэ былаанын билиһиннэрдэ. Ол курдук «Намавтодор», «Быйа » тэрилтэлэри кытта суоллар чинчийиллиэхтэрэ, автотранспортнай тэрилтэлэри кытта үлэ ыытыллыаҕа. Үстэн элбэх киһи, оҕо өлүүлээх быһылааннар силиэстийэлэнэн топографическай анализ о оһуллуоҕа. Транспоры угоннааһыны, уорууну утары үлэ барыаҕа. Авариялары аччатар сыалтан скороһы бэрэбиэркэлээһи э үлэлэр ыытыллыахтара, «Сатыы киһи», «Рихтовщик», «Такси», «Болҕойу , оҕолор!», «Автобус» о.д.а. операциялар буолуохтара. Кулун тутарга суоппардарга аналлаах «Идэтигэр басты » диэн профессиональнай маастарыстыба конкурса тэриллиэҕэ. Онтон оҕолорго суол бырааб ылатын билиһиннэрэр сыаллаах «Куттала суох көлүөһэ» конкурс буолуоҕа. Телевизорынан аһаҕас эфир, төгүрүк остуоллар ыытыллыахтара. «Э сиэли» хаһыакка ыам ыйыгар суол бырааб ылатын билиигэ викторина бэчээттэниэҕэ. Кулун тутарга «Басты автолюбитель» конкурс былааннанар.

В. РЫКУНОВА

Спорт — дьулуур, спорт — тулуур

ТААСТААХХА — ВОЛЕЙБОЛ КҮНЭ

Республика үрдүнэн биллэриллибит волейбол күннэригэр биһиги нэһилиэкпит туора турбакка, икки күн тыҥааһыннаахтык киириспитибит. Саҥа улахан оскуолабыт залыгар элбэх киһи кэлэн күрэхтэстэ. Кыра нэһилиэк диэтэххэ, 6 толору хамаанда таҕыста: детсад, оскуола, ОДьКХ, оскуола оҕолоро, ыччат уонна олохтоох дьаһалта үлэһиттэрэ. Күрэхтэһиини нэһилиэк спорка үлэһитэ В.В. Замаратскай иилээн-саҕалаан ыытта.

Киирии чааһыгар нэһилиэк баһылыга А.А. Николаев волейбол күннэринэн эҕэрдэлээтэ, СР Госкомспорт председателин солбуйааччы Н. Колодко волейбол сеткатын туттарбытын уонна муус устарга хамаанда тэринэн олохтоохтору, чугас нэһилиэктэри кытта табаарыстыы көрсүһүүгэ кэлэр баҕа санаатын тириэртэ. Оттон былырыыҥҥы үөрэх дьылыгар физкультура учууталынан үлэлээбит, билигин Түбэҕэ үлэлии сылдьар Д.Е. Ефремов саҥа оскуолаҕа киирбиппитинэн волейбол мээчиктэрин туттаран барыбытын үөртэ уонна долгутта.

Салайааччылар бэйэлэринэн күрэхтэһиигэ кыттан, үлэһиттэр турунан туран киириспитилэр, ол курдук баһылык А.А. Николаев, оскуола директора А.А. Матвеев, ыччат лидерэ В.В. Замаратскай уонна оскуола лидерэ Муксунова Сардаана кытыннылар. Кытаанах киирсии түмүгэр бастакы миэстэни детсад коллектива (манна үлэһитэ аҕыйах буолан, «Ленагаз» үлэһиттэрэ оонньоотулар), иккис миэстэни ыччат, үһүс миэстэни дьаһалта хамаандалара ылылар.

Р.Е. АММОСОВА, Таастаах

Киэн туттар дьоммут — биир дойдулаахтарбыт

КЭРЭНИ ҮЙЭТИТЭР ТАЛААННААХ

Алексей Егорович Евстафьев, РФ Худуоһунньуктарын сойууһун чилиэнэ, Саха сирин кэрэ айылҕатын, үлэһит дьонун-сэргэтин хоһуйар график худуоһунньук быһыытынан киэҥник биллэр. Төрөөбүт-үөскээбит Намын сирэ кини айар үлэтин сүрүн алыба, иэйиитэ буолар

* * *.

Алексей Егорович 1955 сыллаахха балаҕан ыйын 2 күнүгэр Аппааны элбэх оҕолоох, сылгыһыт дьиэ кэргэнигэр үһүс оҕонон күн сирин көрбүтэ. Төрөппүттэрэ Пелагея Николаевна уонна Егор Алексеевич колхоз тутаах үлэһиттэрэ этэ. Ийэтэ Пелагея Николаевна ахтыытыттан (1999 с. суруллубут А.Е. Евстафьев айар үлэтин туһунан студент чинчийбит үлэтиттэн быһа тардыы): «Алексей мин 8 оҕолоохпуттан үһүс оҕом, кыра эрдэҕинэ наар уруһуйдуур идэлээх. Кыратыттан ыалдьар буолан, наар тэлгэһэтин аттыгар олорон, үксүн тыаҕа баран уруһуйдаан кэлэр этэ. Сытыары-сымнаҕас майгылаах. Бу төрөөбүт олбуору, оҕолору уруһуйдуурун сөбүлүүр этэ. Дьиэтин таһыгар баар сарайга сайынын олорон онно дьарыктанар, уруһуйдуур, хонор этэ. Ол иһин уруһуйдарыгар үксүн саха атын, оҕону, сылгыһыттары уруһуйдуур дии саныыбын. Төрүппүтүгэр уустар бааллар».

Төрөөбүт түөлбэтэ, сирэ-буора, нэлэгэр, ыраас, налыы сирэ айымныытыгар саҥа көрүүнү сахпыта. Эдэр сааһыгар Эллэй Сивцеви (1928-1994 сс.), Саха сирин аатырбыт уонна аатырдыбыт график-художнигын кытта билсибитэ. Эллэй Сивцев үлэлэригэр иитиллэн, кини үлэтин көрөн буспута-хаппыта, худуоһунньук буолан тахсарыгар сүдү күүһү, идэтин таларыгар улахан оруолу оонньообута. Кыра эрдэҕиттэн худуоһунньук буолар санаата тардан, Намнааҕы педагогическай училищеҕа киирэн үөрэммитэ. Үөрэнэр сылларыгар биллиилээх живописец Артур Васильевтыын, график Елизавета Третьяковалыын бииргэ үөрэммиттэрэ, үөрэҕин бүтэрэн Е. Ярославскай аатынан краеведческай музейга худуоһунньугунан үлэлээн, 1979 с. Москватааҕы В. Суриков аатынан государственнай художественнай институкка, «станковай графика» идэтигэр үөрэнэ киирбитэ.

Академиктар Б. Пономарев, Н. Воронков мастарыскыайдарыгар үөрэнэн үрдүк таһымнаах худуоһунньук идэтин баһылаан тахсыбыта. Үөрэҕин кэмигэр учууталларын сүбэлэринэн элбэх быыстапкаларга кыттара.

Бастакы айар үлэтин дипломҥа көмүскүүрүгэр, Саха сирин хоту Индигиир өрүһүгэр, Муома, Өймөкөөн, Аллайыаха улуустарыгар сылдьан, сирин-дойдутун, дьонун-сэргэтин үөрэтэн баран «Рыбаки Индигирки» диэн темаҕа оҥорбута. Бу айымныыта үгүс российскай таһымнаах быыстапкаларга кыттан киэҥ сэҥээриини ылбыта.

Ия Володаровна Покатилова — олоҕун аргыһа, республикабытыгар биир биллэр-көстөр искусствовед, искусствоведение кандидата, эппитин быһа тардан суруйдахха маннык: «В формировании творческой личности (он инвалид с детства), превратности личной судьбы, атмосфера общественной жизни, к которой принадлежит художник, неумолимый ход истории, трудности блужданий на тропах к мастерству, все это дает свои ростки».

1985 с. Дьокуускайдааҕы художественнай училищеҕа преподавателинэн ыҥырыллан үлэлээбитэ. Ол сылларга творческай даачаларга үлэлээн элбэх биллэр сериялары оҥортообута.

Үлэлэрэ: «Оҕо сааһым. Төрөөбүт дойдум» (1986), «Валериан Васильев» (1988), «Намым көстүүтэ» литография курдук уустук графическай үлэлэри оҥортоон искусствоны биһирээччилэр иннилэригэр таһаарбыта. 1980 сыллартан акварельнай живописька худуоһунньук быһыытынан өссө төгүл көрдөрбүтэ киэҥ уонна улахан талааннааҕын.

Алексей Егорович акварельнай үлэлэрэ көрөөччү сэҥээриитин ылаллар, ол курдук үлэлэригэр салгын ыраахын, киэҥ-куоҥун, өҥ дьүөрэлэһиитэ күүстээҕин сатабыллаахтык көрдөрбүтэ, ол курдук акварельга үлэлэрэ: «Ваня», «Саас» (1990); «Сайын», «Сылгыһыт», «Үрүҥ түүн», «Ийэ сир», «Сайылык» (1996) ***(хаартыскаҕа)***; «Дьүөгэлиилэр» (1996); «Кыһыҥҥы көстүү», «Дьол» (1997).

90-с сыллар акварельнай этюдтарыгар көстөрүнүү, чараас, салгын тэҥэ ууруллубут кырааска сир ньуурун, туманы батыһа суруллан чуумпуну, наскылы, олоҕу ырыҥалатан көрүүнү, соҕотохсуйууну көрдөрөр «Күһүн» (2005), «Биэ» (2002), «Үрүҥ түүн» (2004), «Туман» (2006). Саҥа үйэ, эпическэй хартыына, символика, ассоциативнай тылынан көрдөрүү бириэмэтэ худуоһунньук үлэтигэр көстөр.

Уруһуй күүстээх оруола худуоһунньук хас биирдии үлэтигэр көстөр, олоҕу кэтээн көрүү, ахтыылар, саҥа айыылар үлэтин тухары ситимнэһэр курдуктар. Худуоһунньук үлэтэ туспа поэзия. Ону бу курдук суруйар Ия Володаровна, ***«...произведения Евстафьева насыщены поэзией образов, но сфера поэзии у него иная. Он смотрит на мир сквозь призму воспоминаний, мечты, сквозь призму своего идеала, который местами призрачен... Метаморфозы в душе автора потребовали огромного мужества и веры — в жизнь, в искусство, в себя и, прежде всего, в языческое торжество Природы... он верит в высшее предназначение человека, сохраняя спокойствие духа и способность видеть красоту».***

Алексей Егорович — кэрэ көстүүнү үйэтитэр улахан талааннаах худуоһунньук буоларын таһынан, учуутал, кэрэ эйгэтигэр эдэр дьону уһуйааччы быһыытынан эмиэ биллэр. Олда иһин Дьылҕа хаан кини 55 сааһын оруобуна Учууталсылыгар түбэһиннэрбитэ мээнэҕэ буолбатаҕа чахчы.

Күндү Алексей Егорович! Эйигин 55 сааскын туолбут үөрүүлээх түгэҥҥинэн худуоһунньук буола үүнэргэр бастакы олуктары уурбут уонна кэлин уһуйааччы быһыытынан үлэлээбит-хамсаабыт үөрэҕиҥ кыһатыттан — И.Е. Винокуров аатынан Намнааҕы педагогическай колледжтан — бары үлэһиттэр уонна студеннар аатыттан итиитик-истиҥник эҕэрдэлиибит. Биһиги үтүө баҕа санааларбыт тыыннаах тырымнас тыллара Эйиэхэ, улахан Худуоһунньукка, киэн туттар биир дойдулаахпытыгар, күүскэр күүс эптиннэр, сүргэҕин көтөхтүннэр, сүрэххин сылаанньыттыннар. Баҕарабыт айар үлэҥ алгыстаах аана арылларыгар, биһиги, Эн талааҥҥар сүгүрүйээччилэр, Эйигиттэн эрэнэ күүтэбит уонна бигэ эрэллээхпит өссө да элбэх киһини умсугутар, дьикти кэрэ хартыыналары айаргар уонна бүччүм баҕа санааларыҥ томточчу туоллуннар диэн баҕа санаабыт бастыҥын, алгыспыт маанытын тиэрдэбит.

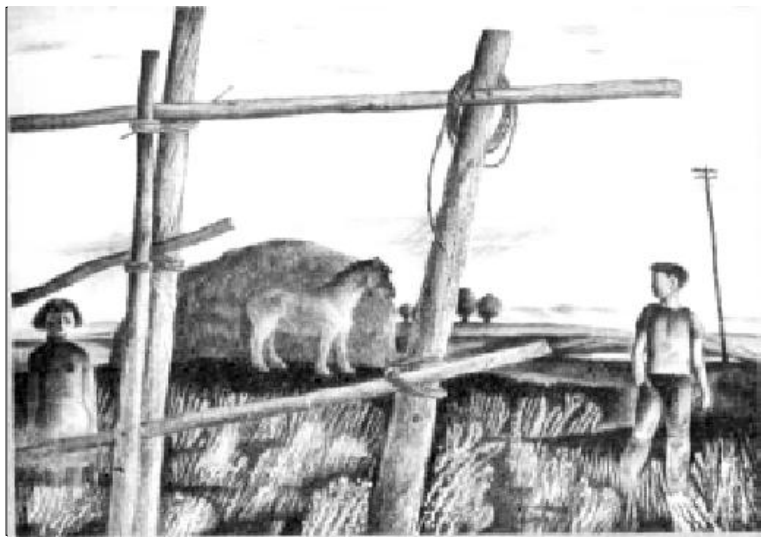

Д.М. РОМАНОВА,
НПК ойуулуурдьүһүннүүр искусство отделениетын сэбиэдиссэйэ

Специалист разъясняет

ЧТО НУЖНО ЗНАТЬ ПО МАТЕРИНСКОМУ КАПИТАЛУ?

В соответствии с частью 1 статьи 10 Федерального Закона от 13.12.2010 № 357-ФЗ «О федеральном бюджете на 2011 год и на плановый период 2012 и 2013 годов» размер материнского (семейного) капитала в 2011 году составляет 365698,4 рубля

В связи с внесенными поправками Федеральным Законом от 29 декабря 2010 года № 440-ФЗ «О внесении изменений в статьи 7 и 10 Федерального Закона «О дополнительных мерах государственной поддержки семей, имеющих детей» с 1 января 2011 года исключен срок погашения основного долга и уплаты процентов по кредитам или займам, выданным на приобретение или строительство жилья.

Таким образом, возможность использования средств материнского (семейного) капитала не ограничена сроками заключения кредитных договоров, предоставляемых на приобретение (строительство) жилого помещения. А также, продолжаем прием заявлений на единовременную выплату с 1 января по 31 марта 2011 года матерям, дети которых родились с 1 октября 2010 года по 31 декабря 2010 года. Выплату можно получить в размере 12 000 рублей или в размере средств, оставшихся в результате распоряжения материнским капиталом, но не более 12 000 рублей.

УПФР в Намском улусе РС (Я) предлагает обзор вопросов-ответов по распоряжению средствами (частью средств) МСК на улучшение жилищных условий

1. ***Какой размер материнского капитала в 2011 году?***

Ответ: С учетом индексации в 2011 размер материнского (семейного) капитала составил 365698,40 рублей.

2. Если использовали единовременную выплату, размер материнского капитала какой?

Ответ: В 2010 году размер МСК составлял 343378,80 рублей за минусом единовременной выплаты 12000 рублей, остаток 331378,80 рублей индексируется 6,5 % и составит 352918,42 рубля.

3. ***Как можно распорядиться средствами материнского (семейного) капитала?***

Ответ:1. Независимо от возраста ребенка, рождение которого дало право МСК- на погашение основного долга и уплату процентов по кредитным договорам (договорам займа).

2. Во всех остальных случаях (на приобретение (строительство, реконструкцию) жилого помещения) после исполнения ребенку 3-х лет, рождение которого дало право на МСК.

4. ***Если договор купли-продажи не прошел государственную регистрацию можно ли направить средства МСК на оплату такого договора?***

Ответ: Невозможно. Договор купли-продажи, должен пройти государственную регистрацию, соответственно требуется и копия свидетельства о государственной регистрации права собственности на жилое помещение лица, получившего сертификат и (или) его супруга; если жилое помещение оформлено не в общую собственность (оформлено только за владельцей ГС и супругом, дети не были включены), то дополнительно представляется засвидетельствованное в установленном законодательством РФ порядке письменное обязательство.

5. ***Можно ли направить средства МСК на строительство индивидуального жилья без привлечения строительной организации?***

Ответ: Можно в соответствии с п.10.1 и 10.3 постановления правительства РФ от 12.12.2007 №862.

6. ***Если договор об оказании платных образовательных услуг заключен с ребенком-студентом, договор к оплате принимается?***

Ответ: Договор на образовательные услуги должен быть заключен между владельцем сертификата и образовательным учреждением.

7. ***Если согласно договора указана оплата за 5 лет обучения, можно ли перечислить деньги за весь срок договора?***

Ответ: Рекомендуется в договоре указывать оплату по годам. В случае отчисления из ВУЗа по какой-нибудь причине, излишне перечисленные средства не подлежат возврату.

8. ***Можно ли направить средства МСК на приобретение автотранспорта?***

Ответ: Законом не предусмотрено направление средств МСК на приобретение автотранспорта.

9. Можно ли направить средства на приобретение земельного участка?

Ответ: Нет.

10. Можно ли направить средства на лечение ребенка?

Ответ: Нет.

Е.А. Матвеева,
специалист МСК

Олохпут эриэннэрэ

САНААЛАР-ОНООЛОР...

— Сбербаан өссө биир өҥөнү оҥорор: кырдьаҕастар пенсияларын ылаары уһун уочаракка туран сүһүөхтэрин-атахтарын эрчийэн доруобуйаларын тупсараллар.

— Учуутал сылыгар учууталлар наһаа үөрүөхтэрин «Обрнадзор» тахсан сымсаппыт.

— «Эдэр сылдьан сүүрэн көхсүбүн кимиэхэ да көрдөрбөтөҕүм, тустан ийэ сирбин кимиэхэ да биэрбэтэҕим», — диэн кэпсиир «улуу» спортсмен.

— Саха национальнай геройунан ааттанар Баһылай Манчаары 70 саастаах Чоочо оҕонньору таһыйан (кырбаан) аатырар. Дьоруой дуо?

— Москвалар баайбытын-дуолбутун үллэстэн баран, биир бэлэҕи утары ууннулар — саха президеннээтилэр. Сахалар үөрүүбүт үксээтэ.

— Арыгыны бобуохха, пиибэни бобуохха, доруоһаны бобуохха, саахары бобуохха, дьокулуону бобуохха — чөл олоҕу тутуһуохха.

— Кырыйдахха дьахтар барыта кырасыабай буолар эбит.

— Кочегар миэстэтигэр конкурс биллэриллэр. Ирдэбилэ: чөл олоҕу тутуһуохтаах, компьютеры билэр, үөрэхтээх, спортсмен, ырыаһыт буолуохтаах.

— Араадыйа, телевизор баанынайдык саҥарар, хаһыат, сурунаал баанынайдык суруйар, бэйэбит баанынайдыы кэпсэтэбит, дьүһүммүт да баанынайа баһыйан эрэр. Онон Саха Баанынай республиката дэниэҕиҥ.

— Былыр Брежнев кырдьаҕас Бүтүн Сэбиэскэй Сойууһу салайан олорон генеральнай сэкирэтээр этэ, билигин уонча киһилээх тэрилтэни салайааччы генеральнай дириэктэр. Дьэ, дуоһунас!

Эрчим БАҺЫЛ

ИҺИРЭХ ТЫЛААР

Күндүтүк саныыр, таптыыр кэргэним, аҕабыт, эһээбит **ЧЕРДОНОВ СЕРГЕЙ СЕМЕНОВИЧ** 55 сааһын туолбут үөрүүлээх күнүнэн

ис сүрэхтэн иэйэн, айыы тылынан алҕаан туран, итии-истиҥ эҕэрдэбитин этэбит. Эн холку-эйэҕэс майгыгынан, биһиги туспутугар ахсаабат кыһамныыгын, үлэҕэ-хамнаска үтүө сыһыаҥҥынан, олоххо дьулуургунан киэн туттабыт, барҕа махталбытын тиэрдэбит.

Баҕарабыт күндү киһибитигэр ыалдьары билбэккэ куруук үөрэ-көтө сылдьаргар, эстибэт эрчими, уостубат уйгуну-быйаҥы, кырдьары билбэт уһун дьоллоох олоҕу, санаабытыҥ сатаннын, толкуйдаабытыҥ тобулуннун диэн бары кэрэни аныыбыт.

Кэргэниҥ, оҕолоруҥ, кийиитиҥ, күтүөттэриҥ, сиэннэриҥ

Күндү кэргэммин, амарах аҕабытын, тапталлаах эһээбитин, Саха республикатын олох-дьаһах коммунальнай хаһаайыстыбатын бочуоттаах үлэһитигэр, Президент Гранын хаһаайыныгар, Россия журналистарын союһун чилиэнигэр, Хатырык нэһилиэгин бочуоттаах олохтооҕор, ОДьКХ «Хоту» учаастагын ст. маастарынан үлэлиир **ВАЛЕНТИН ТИТОВИЧ ВАСИЛЬЕВКА — ЭРЧИМ БАҺЫЛГА** 60 сааскын туолар үбүлүөйдээх күҥҥүнэн эҕэрдэ бастыҥын аныыбыт!

Биһигини көрөн-истэн, үөрэхтээх, идэлээх үлэһит буолбуппутугар, дьиэлээх-уоттаах ыал аатырбыппытыгар, күн бүгүнүгэр диэри оҕолорум туһа диэн сүүрэ-көтө, өйөбүл-тирэх буола сылдьаргар махтал маанытын этэбит! Сирдээҕи олохпут ситиһиилэрин төһүү күүһэ буолан өссө да уһуннук салайа-дьаһайа, айа-тута, оҥоро-ыпсара, сүүрэ-көтө сырыт! Санаабытыҥ сатанан, толкуйдаабытыҥ тобуллан истин, сыралаах үлэҥ өрүү сыаналана турдун, мэлдьи үлэ-хамнас үөһүгэр, дьон-сэргэ ортотугар, уҕараабат эрчимҥинэн үрдүк үктэллэнэн иннинҥ диэки дьулуруйан ис!

Кэргэниҥ, Сунтаартан, Намтан, Чурапчыттан оҕолоруҥ, күтүөттэриҥ, кийиитиҥ, сиэннэриҥ

Күндү аҕабытын, эһээбитин **ЕГОРОВ ИВАН ЕГОРОВИҺЫ** олоҕуҥ биир бэлиэ түгэнинэн — 75 сааскын туолар өрөгөйдөөх күҥҥүнэн итиитик-истиҥник эҕэрдэлиибит!

Куруук эдэрдии эрчиминэн бу курдук чэгиэнник үөрэ-көтө сырыт. Биһиги барыбыт туспутугар муҥура суох кыһамныҥ, сүбэҥ-аманҥ иһин махтанабыт. Эйигин кытары амарах санаа аргыстастын, сылаас сыһыан доҕордостун, дьол тосхойдун диэн алгыспытын тиэрдэбит.

Эҕэрдэни кытта уолуҥ, кийиитиҥ, сиэннэриҥ

Избирательная комиссия МО «Партизанский наслег»

Решение N 06 от 10 февраля 2011 г.

О ФОРМИРОВАНИИ УЧАСТКОВЫХ ИЗБИРАТЕЛЬНЫХ КОМИССИЙ ПО ВЫБОРАМ ДЕПУТАТОВ НАСЛЕЖНОГО СОВЕТА

Рассмотрев и обсудив представленные протоколы собраний избирателей от коллективов, населения, политических партий и заявления кандидатов о согласии быть членом УИК с решающим голосом на выборах 13 марта 2011 г., избирательная комиссия **РЕШИЛА:**

1. Сформировать участковые избирательные комиссии в следующем составе:

№	Ф.И.О.	Должность в комиссии	Дата рождения	Место работы	Примечание
		по участку № 9			
1	Халдеева Мария Германовна	председатель	26.12.1966	медсестра ПУБ	ЕДИНАЯ РОССИЯ
2	Христофорова Анисия Елисеевна	зам. председателя	08.09.1967	безработная	выдв.ИКМО
3	Сконсешникова Октябрина Анатольевна	секретарь	10.11.1988	Методист м/а «Дьируҥа»	выдв ИКМО
4	Аввров Аян Дмитриевич	член	15.09.1960	слесарь «ЛенаГазСервис»	выдв ИКМО
5	Зыранов Егор Григорьевич	член	05.01.1949	охранник ПСОШ	выдв ИКМО

2. Опубликовать настоящее решение в местной газете «Энсиэли».

Председатель ИКМО САДОВНИКОВА А.Е.
Секретарь ИКМО НЕУСТРОЕВА С.Г.

20 февраля — день молодого избирателя

УЛУСНАЯ ИНТЕРНЕТ-ВИКТОРИНА

ПОЛОЖЕНИЕ

об улусной Интернет-викторине среди молодежи по избирательному праву «Идем на Выборы»

1. Общие положения

Улусная Интернет-викторина среди молодежи по избирательному праву «Идем на Выборы» проводится территориальной избирательной комиссией Намского улуса совместно с Клубом молодых избирателей в целях повышения правовой культуры избирателей, актуализации их интереса к избирательному праву и процессу. Викторина проводится с 1 февраля 2011 года по 20 февраля 2011 года.

2. Условия викторины

Участниками викторины являются учащиеся 9-11 кл., молодежь, проживающие на территории Намского улуса. Для участия в викторине участникам необходимо ответить на тестовые задания, которые состоят из 22 вопросов с вариантами ответов, а также творческого задания. При подготовке ответов необходимо максимально использовать действующее законодательство о выборах. Задания викторины будут опубликованы на сайте Намской улусной библиотеки им. Н.М. Рыкунова namlibra.narod.ru Ответы на вопросы викторины направляются на электронный почтовый ящик viktorina.nam@mail.ru до 20 февраля 2011 г.

3. Порядок проведения викторины

Организационный комитет до 28 февраля проводит итоги викторины. Награждение победителей и участников викторины, удостоенных поощрительных премий, проводится в торжественной обстановке.

По всем вопросам обращайтесь в Центр правовой информации Намской улусной библиотеки им. Н.М. Рыкунова по тел. 41-7-59.

БИЛЛЭРИИЛЭР РЕКЛАМА

26 февраля проводится Фестиваль подледной рыбной ловли — «Энсиэли-2011». Соревнования посвящаются светлой памяти нашего друга, заядлого рыбака, ветерана ЖКХ — Виктора Афанасьевича Габышева.

Информация на сайте **Ykt.Ru** —форум «Охота и рыбалка».

Приглашаются все желающие, взнос со взрослого участника — 300 руб.

Справки по тел. 89142257424

Продаю трактор ЛТЗ-55 (Т-40) — 150 т.р.; УАЗ-м/а, 2002 г.в., 8-местн., двиг. ЗМЗ-100 л.с. — 100 т.р.; СНП-100 водяная станция — 30 т.р.; двиг. ЗМЗ с документами — 15 т.р.; блок дв. ЗМЗ с документами — 8 т.р.; запчасти «Волги».

Тел. 89243677023, после 20 ч. 26-4-52

Продается «Делика» 2000 г.вып., дизель, дв. 4М 40, цв. белый, 2 люка, защита картера, задние усиленные пружины, саб+усилитель, а/с В9+спутник+иммобилайзер, ксенон, доводчик двери, автоматическая подножка, тонировка, утеплен, 2-е лобовое стекло. Цена договорная.

Тел. 89142334786

Продаю или меняю Toyota-Caldina 96 г.в., дв. 5Е, газ «Ловато», цв. бордовый, в ХТС за 195 т.р.

Тел. 25-7-00, 89142315850

Продаем картошку — 30 руб., свеклу — 40 руб., морковь — 40 руб.

Тел. 23-5-50, 89244611976

Имиллибэтэх, кыһыҥҥы андаатар тириитэ **атыыланар** (25 уст.).

Тел. 89142306933

Считать недействительным утерянное удостоверение ветерана труда Ж N 170131 от 12.07.2001 г., выданное на имя Винокуровой Раисы Семеновны

Считать недействительным утерянный паспорт, выданный на имя Иванова Ивана Владимировича УФМС по Намскому району

УЛУУС ОЛОХТООХТОРО, БОЛҔОЙУН!

«Ыраас уу» 19 л бутылларга

АТЫЫГА БААР:

* 19 лиитэрэлээх бутыллар; 300 солк. (акция)
* Илии помпалара (сифон);
* Бутыль таһарга табыгастаах ручкалар;
* Диспенсердар (ууну ититэр, тымнытар аппарат). Сыананта удамыр.

Биһиги аадырыспыт: Нам с., Чернышевскай уул. 6 N-рэ, «Реал Право» ХЭТ дьиэтэ «Секо» маҕаһыын утары, тел. 42-6-00, 89142274971. Дьиэҕэ тиэрдэн биэрэбит.

Үлэлиир бириэмэбит: Бэн.-Суб. — 9.00 ч.-19.00 ч. диэри. Өрөбүлгэ — өрөбүл.

«ЫРААС УУНУ ИҺИЭҢ — ЧӨЛ ТУРУКТАНЫАҢ»

ИДьУО иһитиннэрэр

БИЛЛИБЭТ ДЬОН ДЬИЭҐЭ КИИРЭЛЛЭР

Ааспыт нэдиэлэҕэ 6 киһи кырбаммыт. 2 уоруу тахсыбыт. Ол курдук олунньу 12 күнүгэр «Тэтим» аптекаҕа сааһын ситэ илик Н. сотовай телефонун сүтэрбит. Олунньу 13 к. Нам с. олохтооҕо гр-ка С. биллэрбитинэн дьиэтин гараажыттан сварочнай аппарат, бензопила уорбуттар. Олунньу 11 к. «Энгсиэли» маҕаһыын атыылаччыта биллэрбитинэн биллибэт дьон прилавоктан 2 бытыылка пиибэни аһаҕастык уорбуттар. Бэрэбиэркэ түмүгэр уоруйахтар биллибиттэр.

Олунньу 11 к. Нам с. олохтооҕо гр-ка С. бэйэтин квартиратыгар билбэт киһитэ баарын туһунан биллэрбит, бэрэбиэркэ түмүгэр бу киһи кимэ биллибит. Олунньу 11 к. биллибэт дьахтар биллэрбитинэн Нам с. кини квартиратыгар билбэт киһитэ киирбит, бэрэбиэркэ түмүгэр бу киһи биллибит. Олунньу 10 к. Нам с. олохтооҕо гр-ка А. биллэрбитинэн кини квартиратын түннүгүн водка бытыылкатынан быраҕан алдьаппыттар. Эмиэ бу күн Нам с. олохтооҕо гр-ка С. биллэрбитинэн биллибэт дьон квартира хас да түннүгүн алдьаппыттар. Бэрэбиэркэ түмүгэр бу дьон тутуллубуттар, саастарын ситэ илик оҕолор эбит.

ГАИ 721 транспоры бэрэбиэркэлээбит, 66 боротокуол толорбут.

Институт управления при Президенте РС(Я)

Автономная некоммерческая организация дополнительного профессионального образования «Учебный Центр управления и бизнеса»

АНО ДПО «Учебный центр управления и бизнеса» 17 февраля 2011 г. проводит однодневный семинар по теме «Изменения в Федеральном законе от 21.06.05 г. Федеральный закон N 94-ФЗ «О размещении заказов на поставки товаров, выполнение работ, оказание услуг для государственных и муниципальных нужд» (согласно письма зам. министра экономического развития РФ А.Е. Лихачева N 263339-ЛА/Д22 от 31.12.2010 и руководителя Федерального Казначейства Р.Е. Артюхина N 42-74-05/100-890 от 31.12.2010. «О начале функционирования с 01 января 2011 г. Общероссийского официального сайта»).

* Общие изменения в Федеральном законе от 21.06.05 г. N94-ФЗ «О размещении заказов на поставки товаров, выполнение работ, оказание услуг для государственных и муниципальных нужд».
* Информационное обеспечение размещения заказа на едином официальном сайте РФ (теория+практика).
* Регистрация контрактов. Реестр государственных и муниципальных контрактов.

Заявки принимаются на фирменном бланке организации с указанием банковских реквизитов, учредительного документа, Ф.И.О. руководителя, должность и контактные данные слушателя.

Обучение платное — 2200 руб. По окончании выдается сертификат об участии в семинаре.

По организационным вопросам обращаться по тел. 42-38-83, 89142961590, 709-167.

Редактор В.Г. КАСЬЯНОВ

ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура — **41496**; ; бухгалтерия — **41141**; факс — **41141**; редакционнай- издательскай ситим —**41332**

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, «Нам улууһун «Э сиэли» хаһыат редакцията» государственнай учреждение. Сибээс, информационнай технологиялар уонна маассабай коммуникациялар эйгэлэригэр кэтээн көрүүгэ Федеральнай сулууспа Саха Республикатынааҕы управлениетыгар 2010 с. атырдьах ыйын 13 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ — **ПИ № ТУ14-0114**

Сурукка ааккытын-суолгутун, үлэҕитин, дьиэҕит аадырыһын чопчу ыйы . Редакцияҕа киирбит суруктар төннөрүллүбэттэр. **Автор этэрэ хаһыат санаатыныын мэлдьи биир буолбат.**

***“ЭҢСИЭЛИ”* - Нам улууһун хаһыата.**

678380, Саха Республиката, Нам улууһа, Нам сэл., Заложнай уул. 4.

E-mail: editor@namtsy.sakha.ru

«Э сиэли» хаһыат РИС талылынна, та ылынна уонна бэчээттиир сыаҕар бэчээттэннэ.

Аадырыһа: Нам сэл. Заложная уул. N4

Формата А3. Кээмэйэ 1,0 бэчээт.лист

Көҥүл сыананан атыыланар

Индексэ — 54889. Тираһа — 2307

Бэчээккэ илии баттаныытын графига — 12:00 ч. 15.02.2011 с.

Бэчээккэ илии баттанна —11:20 ч. 15.02.2011 с.